

Mao'dan Bu Yana Çin: Emperyalist Baskılar ve Savaş Tehditleriyle Karşı Karşıya

**Sınıf Mücadelesi
Nisan 2025**

Mao'dan Bu Yana Çin: Emperyalist Baskılar ve Savaş Tehditleriyle Karşı Karşıya

Amerika Birleşik Devletleri ile Çin arasındaki gerilim gerçek. Çin Denizi'nde ve Tayvan çevresinde yükseliyor. Her iki tarafta da silahlanma yarışında, sanki ana oyuncular gelecekteki bir trajedinin sahnesini hazırlıyormuş gibi organize edilen yeni ittifaklarda, her iki tarafta da savaş ortamını sürdüren ve tırmanışı körükleyen askeri manevralarda ve beyanlarda kendini gösteriyor.

Çin 40 yıl önceki Çin değil. ABD'nin başını çektiği emperyalist güçler, onu dünyanın atölyesi haline getirerek ve sürekli genişleyen iç pazarını sömürmeye çalışarak, gelişmesi artık aynı güçlerin, özellikle de İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana gezegene hakim olan ABD emperyalizminin çıkarlarıyla kaçınılmaz bir şekilde çatışan kilit bir bölgesel güç haline gelmesini sağladılar.

Çin ve ABD'nin dahil olduğu büyük bir çatışmanın eşiğinde miyiz? Kâhin değiliz ama bu akşam tekrar değineceğimiz ve Çin ile ABD arasında artan gerilimin temelinde yatan dinamik, amansız bir sarmal gibi hala iş başında.

Amerika Birleşik Devletleri'nin sorumluluğu çok büyük. Yetmiş yıldır dümende onlar var. Önce ambargo, sonra açıklık, şimdi de çevreleme: Çin Komünist Partisi 1949'da iktidara geldiğinden beri ABD bu milliyetçi rejimi bastırmakta başarısız oldu. Kapitalizmin sonu gelmeyen bir krize sürüklendiği bir dönemde, kontrol edemedikleri ve bazı sektörlerde ve bazı alanlarda kendileriyle rekabet eden bir gücün ortaya çıkmasına tahammül edemiyorlar. Şu anda sadece ticari ve ekonomik cephelerde yürüttükleri savaş, yarının askeri çatışmalarına zemin hazırlıyor.

Ancak bugün insanların kendilerini içinde buldukları çıkmaz aynı zamanda milliyetçilik çıkmazıdır. Çin'de iktidarda olan Xi Jinping liderliğindeki parti kendisini komünist olarak adlandırıyor ve hatta "Çin özelliklerine sahip bir sosyalizm" inşa ettiğini iddia ediyor. Partinin adı, kurucularına ilham veren 1917 Rus işçi devriminden dört yıl sonra başlayan tarihinden geliyor. Ancak tarihinin seyri Stalinist bürokrasi tarafından burjuva milliyetçi yola saptırıldı. Sonunda emperyalizmin egemen olduğu bir dünyada ulusal bir kapitalist

ekonomi inşa etmek için sosyalist devrimden vazgeçti. Mao ve halefleri tarafından inşa edilen Çin, Çin işçi sınıfı ve köylülüğünün sömürülmesine dayanan bir burjuva devletidir. Her ne kadar emperyalizmden bağımsız olarak ve hatta belli zamanlarda ona karşı inşa edilmiş olsa da, şimdi emperyalizmin koyduğu sınırlara dayanmaktadır. Yeni bir barbarlık döneminden başka bir hayatta kalma ihtimali olmadan, güç için güçle onlara karşı koşuyor.

1949 – 1971: Ambargo altındaki Çin...Bir asırlık aşağılanma

Xi Jinping, milliyetçi ve otoriter politikalarını meşrulaştırmak için Çinlilere, emperyalist güçlerin 1840'lardan 1949 Çin devrimine kadar bir asırdan fazla bir süre boyunca Çin'e yaşattığı aşağılanmayı hatırlatmaktan çekinmiyor. O zamanlar Qing hanedanının egemen olduğu Çin İmparatorluğu, dünyanın en kalabalık devleti olan devasa bir devlettir. Bürokrasi ve feodal beyler yüz milyonlarca topraksız köylüyü sömürüyordu. Aşağılanma yüzyılı, 1840 yılında İngiliz ve ardından Fransız emperyalistlerinin Çin İmparatorluğu'nu top ateşiyle afyon ticaretine açmasıyla başladı. Bu afyon savaşında Çin İmparatorluğu yenilgiye uğratıldı ve Batılı diplomatlar, askeri müfrezelerinin desteğiyle, tefecilerinin Çin'i katledip aç bırakması için Çin'i yönetebildiler.

Bu emperyalist koalisyonun silahlı kuvvetleri, hüküm süren hanedanı vesayet altına aldıktan sonra, 1911 yılına kadar, 70 yıl boyunca ülkeyi sürekli sarsan halk isyanlarına karşı onu korudu. Bu, kendilerine karşı ayaklanan halkı katletmek için nehirlerle açılan Batılı savaş gemilerinin zamanıydı. Hanedanlık sonunda yıkıldı ve 1911'de Nanjing'de bir milliyetçi olan Sun Yat Sen tarafından cumhuriyet ilan edildi. Ancak ne o ne de partisi Komintang yeni cumhuriyette iktidarı devraldı.

Aslında hanedanın çöküşü Pekin'de askeri kliklerin birbirini izlemesine yol açtı. "Çin'in birliği "ne gelince, bu her zamankinden daha fazla bir kurguydu. 1917 ve 1927 yılları arasında irili ufaklı 1.500'den fazla askeri lider ülkeyi harap etti. Batı bu duruma uyum sağladı. Ne zaman yeni bir devrimci tehdit ortaya çıksa, ne zaman iktidarda bir sarsıntı olsa, Batılı savaş gemileri limanları kapatıyor ve askerlerini boşaltıyor, protesto eden öğrencilerin ya da grevcilerin, eğer doğrudan olaylara karışmamışlarsa, vurulmalarına izin veriyor, bir yandan da bir önceki iktidarın yerini almaya hazırlanan klikle kirli anlaşmalar yapmak için bekliyorlardı.

Ancak 1923'ten itibaren, büyük ölçüde Rus Devrimi'nin başarısının bir sonucu olarak, burjuva milliyetçi hareket ve işçi hareketi olağanüstü bir hızla birlikte büyüdü. Rusya'da 1917'dekine benzer bir devrimin olgunlaşmakta

olduğuna şüphe yoktu. 1925'ten 1927'ye kadar iki yıl boyunca önce onlarca, sonra yüz binlerce işçi ayaklandı. Batılıların ateş açmasına tepki gösteren işçiler, Guangzhou ve Hong Kong gibi büyük şehirleri aylarca durma noktasına getiren gösteriler yaptı ve greve gitti. Onların ardından ayaklanan işçiler ve köylüler, umutlarını hem Çinli hem de yabancı egemen sınıfları silip süpürecek ve asırlık baskılarına son verecek bir toplumsal devrime bağlamışlardı. Bir avuç aydın tarafından 1921'de kurulan Çin Komünist Partisi, Rus işçi devriminin izinden giderek Kanton ve Şangay'da binlerce işçiyi hızla örgütledi. Ancak Sovyet işçi devletinin, geri kalmış bir ülkede tecrit edilmesinin sonucu olan yozlaşması, dünyanın dört bir yanındaki komünist partileri örgütleyen Üçüncü Enternasyonal'e de sıçradı. Stalin'in lider olduğu andan itibaren bu komünist partiler, üzerine kuruldukları fikirlere ihanet etmeye başladılar. Çin'de, Stalin'e göre devrimin önce burjuva olması gerektiği bahanesiyle, genç Komünist Parti burjuva milliyetçi partisi Komintang ile birleşmek zorunda kaldı. Enternasyonal Komintang'a danışmanlar sağladı ve 1926'da Çan Kay-Şek önderliğinde Kanton'dan kuzeye, iktidara doğru yürüyüşe geçen bir ordu kurmasına yardım etti.

Şanghai ve Pekin'de Çin burjuvazisi, Komintang ordusunun yürüyüşüne eşlik eden halk ayaklanmalarından son derece endişeliydi. Grevlerin genel grevlere dönüştüğünü görmüştü ve Şanghai'da artık işçiler ayaklanmıştı. Kendi çıkarları da, imtiyazlarında barikat kurmuş olan yabancı kapitalistlerinki kadar tehlikede idi. Ancak kısa süre sonra herkes rahatladı. Çan Kay-şek 1927'de, işçilerin ve komünistlerin iktidarı ele geçirip kendisine teslim ettiği Şanghai'a vardığında, İngiliz, Amerikan ve Fransız banker ve işadamlarıyla bir anlaşma imzaladı. Binlerce işçi ve militanı kurşuna dizdirdi. Şanghai katliamı, Milliyetçi ordunun ilerleyişinin bundan böyle Kızıl köylülerin ve işçilerin katledilmesiyle birleştiği uzun bir beyaz terör dönemini başlattı. Yabancı güçler nihayet Çin'deki yeni diktatörleri Çan Kay Şek'e kavuşmuş ve Komünist tehlike önlenmişti. Çin burjuvazisi ve diplomatlarına göre geriye kalan tek şey kırsaldaki birkaç münferit hayduttu. Çin burjuvazisini o kadar korkutan proleter komünist hareket, aslında Mao Zedong'un önderlik ettiği, kargaşa içindeki birkaç küçük birliğe indirgenmişti.

Bu devrimi anlatan Harold Isaacs'ın ifadesiyle, 1927'deki işçi yenilgisi birçok açıdan bir trajediydi. Stalin, feodal beyleri ve emperyalizmi yenme bahanesiyle Çinli işçi ve köylüleri burjuvazinin ve onun milliyetçi partisinin yanında yer almaya zorlamıştı. Oysa Rus devrimi böyle bir politikanın çıkmaz sokak olduğunu göstermişti. Rusya'da 1917'de işçiler, Çin'de olduğu gibi azınlık olmalarına rağmen, toplumu feodalizmden uzaklaştırabilecek ve

emperyalizme karşı çıkabilecek tek toplumsal güç olduklarını gösterdiler. Bunu yapmak için, köylülerin desteğiyle iktidarı ele geçirerek burjuvaziye devirmeleri gerekiyordu. Rus sovyetlerinin zaferi, eğer Batı ülkelerinin işçi sınıfını da kapsasaydı, kapitalizmin küresel ölçekte yıkılmasına yol açacak bir devrimin başlangıcı olabilirdi. Almanya'da 1919'dan 1923'e kadar ve Macaristan'da 1919'da yaşanan devrimci başarısızlıkların ardından, Çin proleter devrimi dünyanın dört bir yanındaki işçiler için yeniden mücadeleye atılmak için bir teşvik olabilirdi. Ayrıca Rus işçi sınıfını Stalinist bürokrasiye karşı yeniden harekete geçirebilirdi. Bunun yerine, yenilgisi diktatörlüğünü güçlendirdi.

İşçilerin 1927'deki yenilgisinin bir diğer sonucu da Komünist Parti'nin nitelik değiştirmesi oldu. Baskı ve işçi sınıfından yalıtılmışlık onu radikal milliyetçi bir partiye dönüştürdü. O andan itibaren artık sadece ismen komünist değildi. Partinin liderliğini devralan Mao, partiyi kırsalda askeri üsler inşa etmeye yönlendirdi. Troçki 1932'de şöyle yazıyordu: *"Kızıl Partizan birliklerindeki rütbeli Komünistlerin çoğunluğu, dürüst ve samimi bir şekilde kendilerini Komünist olarak gören ama 'yoksullaşmış' devrimciler ya da devrimci küçük toprak sahipleri olan köylülerdir. [Liderler arasında, ciddi proleter mücadele okulundan geçmemiş epeyce entelektüel ya da yarı-entelektüel olduğu kuşkusuzdur. İki ya da üç yıl boyunca partizan komutanların ve komiserlerin hayatını yaşadılar. Emrediyorlar, bölgeleri fethediyorlar..."]* [1] O yıllarda kurulan Kızıl ordular, savaş lordlarınınkinden sadece, üzerinde yaşadıkları köylülere karşı daha saygılı olmaları ve daha uzun süre hoşgörülü olmaları bakımından farklıydı. Japon emperyalizmi 1937'de Çin'i işgal ettiğinde avlanan Kızıl Ordular sonunda uzak bir kuzey eyaletine sığınmıştı. Japonya ile karşı karşıya kalan Mao ve Chiang bir anlaşmaya vardılar. Çin Komünist Partisi Komintang'ı zorla devirme niyetinden resmen vazgeçti. Kızıl Ordu yeniden örgütlendi ve Sekizinci Yol Ordusu adı altında Komintang'ın bölgesel komutanlığının doğrudan kontrolü altına verildi. Japon emperyalizmine karşı savaş, Çin Komünist Partisi'nin iktidara sıçrama tahtası olacaktı.

Savaş efendileri değiştirir

Bu dönemde Amerikan emperyalizminin rolü Çin'de merkezi hale geldi. İkinci Dünya Savaşı'ndan önce Fransız, Alman ve İngiliz emperyalizminin Çin'de güçlü bir varlığı vardı. 1940'tan itibaren Fransa ve İngiltere yarış dışı kaldı. Geriye sadece Almanya'nın müttefiki Japonya ve dünya hakimiyeti mücadelesinde karşı karşıya gelen Amerika Birleşik Devletleri kalmıştı.

Aslında ABD, SSCB tarafından da tanınan tek hükümet olan Komintang'a askeri yardım sağlamak için hiçbir masraftan kaçınmazken, Komünist birlikler ne Amerikan ne de Sovyet yardımı aldı. Düşmandan alınan silahlarla idare etmek zorunda kaldılar. Buna rağmen, Japonya 1945'te ABD'ye teslim olana kadar, Milliyetçilerin kontrolündeki bölgeler küçülmeye devam ederken, Mao'nun birliklerinin elindeki kurtarılmış bölgeler giderek genişledi. 1945'te bu Komünist birliklerin sayısı neredeyse bir milyon asker ve bunun iki katı milisten oluşuyordu. Halkla bütünleşmişlerdi. Sadece vergi yükünü hafifletmek ve çiftçilik oranlarını düşürmekle kalmadılar, aynı zamanda Çin köylüsü ilk kez yağma ve talanla yaşamayan, aksine savaşlar arasında tarlalarda çalışan ve böylece kendi ihtiyaçlarını büyük ölçüde karşılayan bir ordu gördü.

Milliyetçi bölgede, rejim sadece vergiler ve talepler altında ezilen köylüler tarafından değil, aynı zamanda Chiang Kai-shek'in diktatörlüğünün çok boğucu hale geldiğini, yolsuzluk, rüşvet ve nüfuzla eşanlamlı olduğunu düşünen burjuvazinin geniş kesimleri tarafından da nefret ediliyordu. Bu asalaklık, askeri verimsizlikle birleşti - Komintang bürokrasisi ABD'den aldığı silahları bile karaborsada yeniden sattı - Jack Belden'in *China Shakes the World*'de yazdığı gibi, "*subayların yoksul köylüler olan askerleri dövmeyi ayrıcalıkları olarak gördükleri*" bir ordu, "*ruhu olmayan*" bir ordu.

1949 Devrimi

Japon işgalinin sona ermesi gerçek bir köylü devrimini tetikledi. Uzun bir tereddütten sonra Mao'nun KP'si liderliği ele aldı. Mao, sözde vatansever lordları yabancılaştırmamak için tarım programının bir parçası olarak kiralari düşürmek için sadece birkaç ılımlı önlem alırken, köylüler kendilerine saygı duyan ve Japon işgalcilere karşı öz savunmayı öğreten Kızıl partizanlara giderek daha fazla güvendi. Bu işgal Kuzey Çin'de çok acımasız olmuştu. Feodal beyler Japon zulmünün kendi çıkarlarını gözetken uygulayıcıları haline gelmişti. Aylardır bellerini bükmüş olan köylüler, şimdi lordlar da dahil olmak üzere isyan halindeydi. Ancak Jack Belden'in aktardığı gibi:

"Komünist Parti fener tuttu [...] Köylülerin taleplerinin şiddeti arttı. 1946 kışı geldi ve geçti. Hala bir karar yoktu. Bahar geldi. Komünistler hala tereddüt ediyorlardı [...] Bir adım geri, lordlarla barış; bir adım ileri, feodal rejime karşı savaş".

Aslında ÇKP her zaman Çan Kay-şek ile anlaşmaya hazırdı; tek gerçek talebi bir koalisyon hükümetiydi ki bu da Amerikan emperyalizmi tarafından uzun süredir desteklenen bir pozisyondu. Ayrılan Chiang Kai-shek oldu.

ÇKP'nin gücünün ve etkisinin artmasından endişe ediyordu. Burjuvazi daha fazla dayanamadı. Jack Belden, Milliyetçi bölgeden kaçan 3.000 işçinin patronunun *"tarım devrimini onaylayan çünkü sanayi onsuz gelişemezdi"* ve *"Amerika'nın Çan Kay Şek'e yardım ederek savaşı neden kasıtlı olarak körüklediğini"* anlayamayan sözlerini aktardı. Uluslararası alanda ABD, SSCB ile işbirliğini koparmaya doğru ilerliyordu. Bu Soğuk Savaş'ın başlangıcıydı. Tüm bunlar Mao'yu kararlı kıldı. *"1946 yazında, komisyon üyelerine toprağı paylaşmalarını emreden mektuplar gönderildi. Karar verilmişti. Komünist Parti seçimini yapmıştı"*. Çok hızlı bir şekilde, halk tarafından kusulan Komintang orduları yenildi ve denize geri atıldı. Chiang Kai-shek, on binlerce adamıyla birlikte Tayvan'a sığındı.

Böylece Mao'nun zaferinden sonra emperyalist güçler Çin anakarasından çekilmiş oldu. Bu sonuç sadece Çin halkının mücadelesinin bir sonucu değil, aynı zamanda İkinci Dünya Savaşı'nın da bir sonucuydu. Emperyalist güçler birbirlerini yiyerek Çin'den birbirlerini yok etmişlerdi.

Eski Çin ölmüştü, gerçekten de ölmüştü. Ancak Çin Komünist Partisi proleter devrimci bir parti değildi. İşçilere güvenmiyor ve onları köylü devriminin dışında tutmaya özen gösteriyordu. [2]Troçki'nin daha 1932'de öngördüğü gibi, şehirlere girdiklerinde, Komünist komutanlar *"her şeyden önce işçilere tepeden bakmaya meyilliydiler"* ve onların *"taleplerini zamansız ve istenmeyen talepler"* olarak görüyorlardı. Devrimin yayılması, dünya devrimi, isyan eden köylülerin omuzlarında iktidara gelen Komünist Parti'nin sorunu değildi. Onun sorunu, emperyalizmin vesayetine direnen ve Çin burjuvazisinin hayatta kalmasını sağlayan ulusal bir ekonomi inşa etmektir. Bu aslında milliyetçi Sun Yat Sen'in hayalinin bir devamıydı; yakında burjuvazinin kendisine ve emperyalizme karşı gelecek olan bir burjuva ulusal devrimi.

Tayvan, emperyalizmin bir yaratığı

Amerika Birleşik Devletleri, Milliyetçilerle birlikte Çin anakarasından kovulmuş olsa da, ellerinde hala bir kart kalmıştı: bölgesel pied-à-terre'leri, ileri üsleri haline gelen Tayvan.

Tayvan, Çin'in güneydoğu kıyısının 200 km açığında yer alan ve bugün 23 milyondan biraz fazla insanın yaşadığı 30.000 km²'lik küçük bir adadır. Ada uzun bir süre imparatorluk Çin'i tarafından yönetilmiş, 1895'te yeni ortaya çıkan Japon emperyalizmi karşısında aldığı yenilginin ardından Japonya'nın bir kolonisi haline gelmiştir.

1945 gibi erken bir tarihte, Amerikan genelkurmayı Tayvan'ı bir askeri üsse

dönüştürerek Mao'nun birliklerinin ilerleyişini durdurmak için anakaraya gönderilen Komintang tümenlerini donattı ve eğitti. Başlangıçta ada halkı Japon sömürgecilerin ayrılmasını rahat bir şekilde karşıladı. Ancak Komintang aygıtı Çin anakarasında olduğu gibi davrandı ve sadece kendi cebini doldurma arzusuyla hareket etti.

Komintang'a karşı 27 Şubat 1947'de başlayan isyan iki hafta sürdü ve bastırıldı. Komintang birlikleri bir hafta boyunca gece gündüz demeden toplu infazlar gerçekleştirmiş, önlerine çıkan herkesi kurşuna dizmiş ve 10 bin ila 30 bin arasında insanı öldürmüştür. 1949 yılında Amerikan birliklerinin koruması altında ada Milliyetçi birliklerin son sığınağı haline geldi.

1950'lerde ve 1960'larda Tayvan çevresindeki adacıklar konusunda Çin ile birkaç olay yaşandı. Ancak Amerika Birleşik Devletleri statükoyu tercih etti. Birkaç taş yüzünden askeri bir maceranın içine çekilmek istemedi. Tayvan'a, Çin'in adacıklara saldırması durumunda, ABD'nin önceden onayı olmadan tüm askeri operasyonların yasaklanmasını dayatmıştı.

Adada kırk yıl boyunca beyaz terör hüküm sürmüş, 140 bin kişi Çin Komünist Partisi'ne sempati duydukları ya da Milliyetçi hükümete muhalefet ettikleri gerekçesiyle hapse atılmıştır. Bunların 3 bin ila 4 bini idam edildi. Ve ada işçi sınıfı için bir hapishaneye dönüştü. Sıkıyönetim ancak 1987'de kaldırıldı ve rejimin 1990'lardan itibaren kendisine demokratik bir görünüm vermesine olanak tanıdı.

Amerika Birleşik Devletleri yerel burjuvazinin ve sanayinin gelişimini büyük ölçüde finanse etti. Askeri yardımlara ve Tayvan'ın Amerikan birlikleri için bir geri üs olarak hizmet verdiği Vietnam Savaşı'ndan elde edilen nakit paraya milyarlarca dolarlık doğrudan sübvansiyonlar eklendi. Bu şekilde ABD emperyalizmi, milliyetçi gangsterler tarafından yönetilen adayı, "totaliter komünizme" karşı "demokrasilerin" mücadelesinde bir fener haline getirdi.

Emperyalizm Çin'i ambargo altına alıyor

Çin anakarasında Mao Zedong, ülkeyi modernleştirmeyi ve Çin ekonomisini burjuva çizgisinde geliştirmeyi kendine hedef olarak belirledi. Bunu hiç gizlemedi. Örneğin 1945'te şu açıklamayı yaptı: *"Devrim genel olarak burjuvaziye değil, emperyalist ve feodal baskıya yönelik olduğu için, devrimin programı özel mülkiyeti ortadan kaldırmak değil, genel olarak özel mülkiyeti korumaktır; bu devrim kapitalizmin gelişmesinin önünü açacaktır"*.

Çin rejimi işletmeleri kamulaştırmak zorunda kaldıysa, bu proleter olduğu

için değil, başka seçeneği olmadığı içindi. 1949'da Çin hala geri kalmış bir tarım ülkesiydi. Çin burjuvazisi esasen kompradordu, emperyalizmle ticarete sadece bir aracıydı. Yetersiz ulusal sanayi ilkeldi, teknik olarak geriydi ya da yabancı ülkelerden ithal edilmişti. Ve yaklaşık 20 yıl süren savaş ve devrimden sonra, bunların bir kısmı yok edilmişti. Bu nedenle burjuvazi son derece zayıftı ve ekonomi oldukça harap durumdaydı. Amerikan emperyalizmi işleri daha da kötüleştirecekti. 1947'den ve Soğuk Savaş'ın başlamasından bu yana izlediği politika çevreleme politikasıydı. Amaç SSCB'nin etki alanının genişlemesini önlemektir. Haziran 1950'de Kore Savaşı'nın patlak vermesi ve Çin'in Kuzey Kore'nin yanında yer alması, Çin'e yirmi yıldan fazla sürecek bir ekonomik ve siyasi abluka uygulamak için bir bahane verdi.

Ambargo altında Çin, kaynaklarının ve üretim araçlarının çoğunu kendi ulusal sınırları içinde bulmak zorundaydı. Uluslararası sahnede herhangi bir ifade veya temsil hakkından mahrum bırakıldı. BM'deki koltuğu, Halk Cumhuriyeti'nin 500 milyonluk nüfusuna kıyasla o zamanlar sekiz milyonluk bir nüfusa sahip olan Tayvan tarafından alındı.

ÇKP iktidara geldiğinde, iç savaş sırasında olduğu gibi, "ulusal vatansever" kapitalistleri destekledi. Şirket hissedarları yönetmelikle belirlenen kar paylarını aldılar. Asıl sorun kapitalistlerin kendilerinden kaynaklanıyordu. Kaçmayanlar büyük ölçekte vergi kaçırdı, devlet emirlerini sabote etti ve onlara ihtiyacı olanlara rüşvet ödedi. Kısacası, burjuvazi her yerde olduğu gibi davrandı ve her halükarda adına yakışır bir ulusal kalkınmayı imkansız hale getirdi.

Böylece, ambargoya rağmen ülkeyi az gelişmişlikten kurtarmak isteyen rejim, 1955 yılında sanayi ve ticaret işletmelerini millileştirmeye, daha doğrusu satın almaya yöneldi. Çok az direnişle karşılaştı. Kamulaştırılan şirketlerin yönetimi genellikle *"sosyalizm yolunda cesaretle ilerleyen yurtsever ulusal kapitalistler"* mertebesine yükseltilecek eski sahiplerine emanet edildi.

Bu nedenle yirmi yıldan fazla bir süre boyunca ekonomik faaliyetlerin büyük bir kısmını devlet organize etti ve 1970'lerin sonunda hala nüfusun dörtte üçünü oluşturan devasa Çin köylüsü pahasına önemli ilerlemeler kaydedilmesini sağladı. 1950'lerde kolektifleştirilen tarım bir ölçüde modernize edildi ve verim arttı. Kırsal kesimde ve fabrikalarda bir dereceye kadar eşitlikçilik hüküm sürüyordu, ancak genel yoksulluk zemininde. Bu temelde, çok düşük bir tabandan başlayan sanayi, demir ve çelik gibi temel sanayileri geliştirerek yılda ortalama yüzde 9 oranında büyüdü. Okuma

yazma bilen Çinli oranı 1949'da yüzde 20 iken 1978'de yüzde 75'e yükseldi ve aynı dönemde ortalama yaşam süresi 38 yıldan 64 yıla çıktı. Kısacası, Batılı yorumcuların tekrarladığının aksine, devletçilik Çin'in kalkınmasını engellemedi; aksine, gelecek için gerekli olduğunu kanıtlayacak bir tür ilkel birikim sağlayarak bunu mümkün kıldı.

Sınırlı Sovyet yardımı

Sovyet yardımını bu erken birikimde önemli bir rol oynamıştır. 1950'lerin ilk yarısında Çin-Sovyet ilişkileri işbirliği ile karakterize edilmiştir. Çok sayıda ekonomik ve endüstriyel kalkınma projesi ve Çin'e gönderilen binlerce Sovyet teknisyeni bunun kanıtıydı. Ancak Sovyet "ağabeyine" bağımlı diğer pek çok ülkenin aksine, Çin kendi oyununu oynayabilecek araçlara sahipti. Fransa'ya karşı Çinhindi savaşı sırasında Vietnam'ı destekledi ve 1950 ile 1953 yılları arasında Kore savaşında Kuzey Kore'nin yanında savaşmak üzere bir milyondan fazla "gönüllü" gönderdi, SSCB ise Kore halkının zararına ABD ile yapılan anlaşmalara saygı gösterdi.

Çin ile SSCB arasındaki ilişkiler Stalin'in 1953'te ölümünden sonra, Kruşçev'in ABD'den dönüp Amerikan emperyalizmi ile SSCB arasında "barış içinde bir arada yaşamayı" teşvik etmeye başlamasıyla gerildi. Çinliler, SSCB'nin ABD'ye yakınlaşmak için kendilerini terk etmesinden korkuyordu. Temmuz 1960'ta Sovyet danışmanlar SSCB'ye geri çağırıldı. 1962'de Çin, Küba füze krizi sırasında ABD'yi ezdiği için SSCB'yi eleştirdi. 1963'te Çin ile SSCB arasındaki diplomatik bağlar resmen koparıldı ve Çin daha da kötüsü 1969'da Mançurya sınırında SSCB ile savaşa girme cüretini gösterdi.

İki ülke arasındaki kopuş, sözde komünist dünyadaki iki akım arasındaki ideolojik bir çatışma görünümüne büründü. Gerçekte krizin nedenleri iki gücün doğasında yatıyordu. Her iki rejim de komünist olduğunu iddia etse de ikisi de komünist değildi. Her iki devlet de kendi ülkelerindeki ayrıcalıklı sınıf ve tabakaların çıkarlarını temsil ediyordu. SSCB geniş bir bürokrasi tarafından ihanete uğramış bir işçi devriminin, Mao'nun Çin'i ise ulusal bir burjuva devriminin ürünüydü ve iki devletin çıkarları örtüşmüyordu. ABD SSCB'ye karşı soğuk savaş yürüttüğü ve Çin'e ambargo uyguladığı sürece iki rejim işbirliği yapabilirdi. Ancak o dönemde SSCB ile ABD arasındaki yakınlaşma girişimi sadece Çin'in zararına olabilirdi.

İşte bu nedenlerden dolayı Çin SSCB'ye karşı çıkıyordu. Amerikalıların ilerleme kaydetmesi halinde, ki Çin'in Mançurya'da SSCB'ye savaş açmasının ardından bu çok uzun sürmedi, Çin'in kısa süre içinde fikrini

değiştireceğine bahse girebiliriz.

1971 – 2011: Amerikan bağıllığı

1971: Amerikan siyasetinde dönüm noktası

Bize sık sık söylenenin aksine, Çin'in izolasyondan çıkması 1976'da Mao Zedong'un ölümünün ardından Çin politikasında yaşanan bir dönüm noktasından kaynaklanmıyordu. Aslında bu, 1960'ların sonlarında Mao Zedong'un yaşamı sırasında ABD politikasında zaten gerçekleşmiş olan bir dönüm noktasıydı.

Amerika Birleşik Devletleri'nin Vietnam'da yürüttüğü uzun savaş, onu içinden çıkamadığı bir bataklığa dönüştürmüştü ve bu durum, özellikle gençlerin ve siyahların isyanı olmak üzere, kendileri için giderek daha fazla iç, ekonomik ve siyasi sorun yaratıyordu. Vietnam kaybedilmişti ama aceleci bir geri çekilme diğer halkların da ayaklanması için bir işaret olabilirdi. Amerika Birleşik Devletleri onları kendi alanında tutmak için artık sadece askeri güce güvenemezdi. Çin, insanları dizginleyecek güce sahipti. Onun desteğiyle ABD, diğer halklar kendilerini özgürleştirme hakkına sahip olduklarını hissetmeden Vietnam bataklığından çıkmayı umabilirdi.

ABD, Pekin ile bir anlaşmanın mümkün olduğunu biliyordu çünkü temelde Çin, SSCB gibi, küresel statükoyu ve dolayısıyla varlığını garanti altına aldığı sürece bunu yapmaya her zaman hazırdı. Bağları 1947'den itibaren koparan ABD'ydı ve bu bağları yenilemek de onlara kalmıştı. Çin ve SSCB arasındaki çatlak, ABD'ye Çin'i SSCB'ye karşı oynayarak ona güvenebileceğini gösterdi. Böylece 1969'da, Çin-Sovyet savaşının ardından, ABD Pekin ile ilişkileri gevşetmeye karar verdi. 1971'den itibaren Çin Halk Cumhuriyeti diplomatları Birleşmiş Milletler'de Chiang Kai-shek'in diplomatlarının yerini aldı. Şubat 1972'de ABD Başkanı Richard Nixon Çin'i ziyaret etti. Mao ona Tayvan konusunda herhangi bir koşul sunmadı. Gerçekte Çin rejimi köşeye sıkışmıştı. Ekonomi bir çıkmaza girmişti ve Mao'nun ÇKP üzerindeki kontrolünü yeniden sağlamak için birkaç yıl önce başlatılan "proleter kültür devrimi" Çin'i kana bulayan bir felaket olmuştu.

1972 yılındaki toplantı, ABD'nin müttefiklerinin Çin ile ekonomik ilişkiler de dahil olmak üzere resmi ilişkilere artık karşı olmadıklarının yüksek sesle dile getirildiği bir sinyaldi.

Çin'e gelince, yeni sözleşmenin şartlarına uyacağını kısa sürede gösterdi. Maoist olduğunu iddia etmesine rağmen 1971'de Seylan'da bir isyanın bastırılmasını teşvik etti ve Bangladeş'in ayrılmasına karşı Pakistan'ı

destekledi, her iki durumda da ABD'ninkine benzer bir tutum benimsedi.

Büyük Çin-Amerikan dostluğu

1970'lerde yaşanan küresel ekonomik kriz iki ülke arasındaki yakınlaşmayı hızlandırdı. İki ülke 1979 yılında diplomatik ilişkilerini resmileştirdi. Amerika Birleşik Devletleri büyükelçiliğini Pekin'e taşıdı. Mao'nun 1976'da ölümünden sonra iktidarın dizginlerini eline almayı başaran Deng Xiaoping, Ocak 1979'da ABD'yi ziyaret etti ve bu ziyaret sırasında iki ülke arasında resmi ekonomik işbirliğini başlattı: yüzlerce ortak araştırma projesi kuruldu ve 1979 yılı boyunca ilk ikili ticaret anlaşması imzalandı. Deng Xiaoping 1978 yılında *Time* tarafından Yılın Adamı seçildi.

ABD'nin politikası Çin'i kendi avantajına kullanmaktı. Dünya ekonomisinin 1970'lerin ortalarından beri krizde olduğu bir dönemde, Batılı kapitalist güçler en rutin üretimlerini düşük ücretli ülkelere yaptırarak kârlarını artırmaya kararlıydı. Dahası, Çin'in dışa açılması Batılı şirketlere, 1979 gibi erken bir tarihte Amerikalı bankacılar ve sanayiciler tarafından "yüzyılın pazarı" olarak görülen geniş ve bakir bir pazar vaat ediyordu. Herkes her Çinliye bir dolar değerinde mal satmanın hayalini kuruyordu. ABD'nin Çin'e ihracatı 1977'de 172 milyon dolar iken, 1978'de Çin'in üretmeyi bilmediği ev aletleri ve tüketim mallarında bir milyar dolara ulaştı. Çin petrol ve tekstil ihraç ediyordu.

1980'lerde Çin ve Amerika Birleşik Devletleri, giderek artan bir işbirliği sürecinde askeri ve teknolojik olanlar da dahil olmak üzere birçok sırrı paylaştı. Azılı bir anti-komünist olan Ronald Reagan 1984'te Pekin'de Çin Başbakanına *"Dost olmaya söz verdik" dedi ve şaşırtıcı bir şekilde "Bu söz sağlamdır"* diye ekledi. Tüm Çinli liderler çocuklarını en iyi Amerikan yüksek öğrenim kurumlarında okumaya gönderdi ve Çin'in üst kademelerinde çocuklarına Amerikan isimleri vermek moda oldu.

Çin'deki ekonomik reform çok kademeli olmuştur. Kırsal kesime pazarın yeniden girmesi ve 1978-1984 yılları arasında toprağın kolektifleştirilmemesi sayesinde bir köylü tabakası zenginleşmeye ve toprak toplamaya başladı. Bazıları kırsal kesimde küçük işletmeler kurarak ticarete ve sanayiye atıldı. Bu ekonomik reformlar ve Amerikan sponsorluğu, göçmen Çin burjuvazisine, diasporaya, ülkeye dönmenin ve büyük karlar elde etmenin mümkün olduğuna dair bir işaretti. Diasporadaki Çinlilerin çoğu güney Çin'den, özellikle de Hong Kong'a çok uzak olmayan Kanton çevresindeki İnci Nehri deltasındaki şehirlerden göç etmişlerdi. Bunlar 20. yüzyılın başında ya da 1949'da göç etmişlerdi. 1992 yılında, Tayvan'da 17,

Hong Kong'da 5, Amerika Birleşik Devletleri'nde 2 olmak üzere sayıları 50 milyondur...

Deng Xiaoping, Hong Kong diasporasını çekmek için sınırın hemen ötesindeki Guangdong'da ilk dört Özel Ekonomik Bölgeden (SEZ) ikisini açtı. Üyeleri ayrıcalıklı muameleden yararlandı. 1978'de ÖEB'lerdeki ücretler Hong Kong'dakinden on kat daha düşüktü ve arazi üç kat daha ucuzdu. Gümrük vergilerinden muafiyet, bireyler ve karlar üzerindeki vergilerin azaltılması, burjuva göçmenleri sanayilerini taşımaya ve yeni yatırımlarını buraya yapmaya ikna etti. 1992 yılında Hong Kong endüstrisi Hong Kong'da 800.000, Guangdong'da ise 2,5 milyon kişiye istihdam sağlıyordu. Tayvanlı sanayiciler ise Tayvan Boğazı'nın hemen karşısındaki Fujian SEZ'e yerleştiler. 1990'ların başında, diaspora tek başına Çin'deki yabancı yatırımların üçte ikisini kontrol ediyordu ve bunların çoğu tekstil ve ayakkabı sektörlerindeydi. Kısacası, burjuvazi evine dönüyordu.

Çin devletinin işleyişini bilen ya da devlet içinde bağlantıları olan kapitalistler -Çince *guanxi* olarak adlandırılan ağ- özellikle avantajlıydı. Bir dizi Batılı kapitalist için aracı olarak hizmet verdiler. Ama aynı zamanda, Çin'de zimmetlerine geçirdikleri meblağları SEZ'lerde geri dönüştüren Çin egemen sınıflarının bir dizi üyesi için de aday olarak hareket ettiler; para, sayısız avantajdan yararlanan yabancı yatırım şeklinde aklanmış olarak geri geliyordu. 1993 yılında bir gazeteci 1990'dan 1992'ye kadar geçen üç yıl içinde 30 ila 40 milyar doların bu şekilde geri dönüştürüldüğünü tahmin ediyordu. Özellikle Hong Kong, Çinli liderlerin, özellikle de eyalet ve belediye liderlerinin modern kapitalizm hakkında bilgi edindikleri bir yerdi. Çin devlet aygıtının üst kademelerinden gelen bu Çinliler ya da onların çocukları yerel yaşama dahil oldular, evlendiler ve Çin şirketlerinin yerel şubelerine atandılar.

O yıllarda ortaya çıkan bir figür, Şangay kapitalistleri hanedanının varisi olan Rong Yiren'di. Altı erkek kardeşinden dördü devrim sırasında Çin'i terk ederken, o kaldı ve 1956'da hükümet kontrolü ele geçirdiğinde bile aile şirketlerini yönetmeye devam etti. ÇKP üyesi olmamasına rağmen, 1957'de Şangay belediye başkan yardımcılığına ve 1959'da tekstil endüstrisinden sorumlu bakan yardımcılığına atandı. 1979'da Deng ondan yabancı sermayeyi çekmek için bir şirket kurmasını istedi. Kağıt üzerinde halka açık olan CITIC, aslında kapitalist bir şirket gibi işliyordu: devlet bankalarıyla rekabet halinde bir banka işletiyor, krediler ayarlıyor, Çinli şirketler için yatırım yapıyor ve ekipman ithal ediyor, yurtdışında şirketlere ve şubelere sahip oluyordu. CITIC, yönetim pozisyonlarına atanan, piyasa, birikim ve yağma yasalarını yeniden uygulayan ileri gelenlerin oğullarının yuvası haline

geldi. Rong, Ulusal Halk Kongresi Başkan Yardımcısı olarak görev yaptıktan sonra 1993-1998 yılları arasında Çin Başkan Yardımcısı seçildi. CITIC'te yerine oğlu Larry Yung geçti.

Milyar dolarlık pazar

Çin diasporasının Hong Kong ve Tayvan'daki ilk yatırımları, Batılı ve Japon kapitalistlerin artık Çin'de kar elde edebileceğini gösterdi. Çin devleti onlar için kırmızı halı serdi. Çin topraklarında emperyalizmin bir tür acentesi gibi hareket etti, onu tanıttı ve ona bir pazar ve kar garanti etmek için her şeyi yaptı.

Otomobil endüstrisi ders kitabı niteliğinde bir örnektir. 1955 yılında kurulan otomobil endüstrisi 1980 yılına gelindiğinde yılda sadece 5.000 binek otomobil ürettiyordu. 2000 yılı sonunda 2 milyon kişiye istihdam sağlıyordu ve yıllık üretimi 600.000'i aşmıştı; bu rakam 20 yıl öncesine göre 100 kat daha fazlaydı, ancak bu geniş ülkede hala çok azdı. 1989 yılında pazar Çin devleti tarafından organize edildi ve üretim farklı üreticiler arasında paylaştırıldı. İlk yabancı yatırımcılardan biri olan Alman Volkswagen, 1985'te ortağı olarak Şanghay kentine ait olan ve halihazırda otomobil üreten, tedarikçi ve satış ağına sahip bir şirket olan Şanghay Otomobil Sanayi Şirketi SAIC'i seçti. Bu ortak girişim sayesinde Volkswagen, Çin hükümetinden pazarın yüzde 60'ını elde etti. Çinli yetkililerin yardımıyla Volkswagen risksiz bir çözüm bulmuştu.

Bu nedenle çok uluslu şirketlerin Çin pazarına girişi en başından itibaren oldukça kârlı olmuştur. Amerikalı, Avrupalı ve Japon ortaklarla kurulan ortak girişimler, Çin endüstrisinin ortalamasından dört kat, devlete ait işletmelerinkinden ise beş kat daha yüksek bir üretkenliğe sahipti.

Ancak 1990'lar ve 2000'lerde Batılı şirketler doğrudan ya da dolaylı olarak Çin'e büyük yatırımlar yaptı. 2002 yılına gelindiğinde, önde gelen yabancı yatırımcılar artık Tayvan ve Hong Kong değil, Japonya ve Amerika Birleşik Devletleri'ydi. Çin, SEZ'lerin vergi avantajları ve vasıflı, düşük ücretli işçileriyle açık bir rekabet avantajına sahipti. Örneğin otomotiv sektöründe 1989 yılında 20 olan ortak girişim sayısı 2000 yılı sonunda 600'e yükseldi. Elbette Çinli şirketler bundan yararlanarak daha önce hakim olmadıkları teknolojileri satın aldılar ve böylece kaybettikleri zeminin bir kısmını telafi ederek şu anda Batılı otomotiv şirketleriyle rekabet edebilecek noktaya geldiler. Ancak Batılı kapitalistler milyarlar kazandı. Başka bir amaçları yoktu.

ABD hükümeti, güvenleri doğrultusunda, "angajman" adını verdiği bir

Çizgiyi savundu ve emperyalist liderlerin yapabileceği tüm ikiyüzlülükle, ticareti, Clinton'a göre Çin'i *"sadece ekonomik olarak değil, aynı zamanda insan haklarına saygı duyulduğu noktaya kadar siyasi olgunluk içinde büyüyen sorumlu bir güce"* dönüştürebilecek Truva atı haline getirdiğini iddia etti. Onlar için her Şeyden önce önemli olan zengin adamın, kapitalist adamın ve dahası Amerikalı adamın haklarıydı.

Tiananmen, ama her zamanki gibi iş

2010'ların başına kadar 30 yıl boyunca hiçbir Şey, Tiananmen katliamı bile, Amerikan burjuvazisi ile yeniden dirilen Çin burjuvazisi arasındaki bu çıkar yakınlaŐmasını bozmadı. Tüm bu yıllar boyunca, Çin rejimi olan diktatörlük onları rahatsız etmedi.

1989 yılında ğrenci ve iŐŐi gösterileri Çin'i kasıp kavurdu. Siyasi zgrlklerin eksikliğinin yanı sıra, piyasanın yeniden kurulmasından bu yana endemik hale gelen enflasyon ve yolsuzluğu da protesto ediyorlardı. Haftalar boyunca sayıları giderek artan göstericiler, 4 Haziran'da rejim onları Tiananmen Meydanı'nda tankların paletleri altında ezmeye karar verene kadar gösteri yaptılar. Takip eden aylarda ülke genelinde binlerce kişi tutuklandı ve idam edildi.

Tiananmen'in ezilmesinin ardından Başkan George Bush, Çin'e yapılan tüm silah satış ve ihracatının yanı sıra Amerikalı ve Çinli askeri liderler arasındaki görüŐmeleri de askıya aldığını açıkladı. Ancak bu önlemler uzun sürmedi. Hatta George Bush, Deng Xiaoping'e mektup yazarak, Őekil uğruna almak zorunda kaldığı bu önlemler için özür diledi. Ve 1970'lerden beri Amerikan dış politikasının ilham kaynağı olan Henry Kissinger, 1 Ağustos 1989'da *Washington Post*'ta "Deng Xiaoping'in bir tiran olarak karikatürize edilmesi adil değil" baŐlıklı bir makale yayınladı. Şöyle yazıyordu:

"Dünyadaki hiçbir hükümet baŐkentini ana meydanının on binlerce gösterici tarafından sekiz hafta boyunca işgal edilmesini hoş görmezdi... baskı kaçınılmazdı". Gerçekte, Çin pazarına yatırım yapan ve oradan giderek daha fazla mal ithal eden ve bunları iyi marjlarla yeniden satan Amerikalı patronlar, hiçbir Őeyin deđiŐmemesi için her Şeyi yapıyorlardı...

Bir Çin savunma bakanının otuz yıl sonra alaycı bir Şekilde ifade ettiği gibi: "O dönemde alınan önlemler sayesinde [...] Çin istikrar ve kalkınmanın tadını çıkardı". Tiananmen'deki baskı, ekonomik reformun ilk aŐamasının gidiŐatını sadece protestoları tamamen bastırarak kadar askıya almıŐtı. IŐŐi sınıfı susturulmuŐtu ve Çin devleti ona doğrudan saldırmak için elinin serbest olduğunu düŐünüyordu.

Çin devleti işçi sınıfına karşı...

İşçi sınıfına yönelik saldırı, 1992 yılında bizzat Deng Xiaoping tarafından başlatılan ekonomik reformların ikinci aşamasıyla yeniden başladı.

Ekonominin büyük sektörlerinin özelleştirilmesiyle başladı. Devlet *"büyük balığı tutup küçük balığı bıraktığını"*, yani sadece küçük işletmeleri sattığını iddia ediyordu. Aslında çoğu öyle oldu. 2001 yılına gelindiğinde devlete ait Şirketlerin yüzde 86 "sı yeniden yapılandırılmış ve bunların yüzde 70 "i kısmen ya da tamamen özelleştirilmişti. Bu sürece 30 ila 40 milyon arasında işçinin işten çıkarılması eşlik etti. 1996-2001 yılları arasındaki altı yılda imalat sektöründeki istihdam yüzde 40 oranında azaldı.

Rejim, kamu iktisadi teşebbüslerindeki işlere saldırarak, işçi sınıfının bir bölümünün statüsüne, ömür boyu istihdam, işçiler arasında aşağı yukarı eşit olan garantili bir ücret, tıbbi bakım, küçük ve sade ama ucuz konut, okul ve emeklilik hakkı ile eşanlamlı olan "demir pirinç kasesine" saldırıyordu.

Devlete ait işletmelerdeki işçi sınıfı, en kötü durumda olanlar, ifade özgürlüğü ya da parti örgütleri dışında sendika veya siyasi partilerde örgütlenme hakkı olmayanlar, büyük ölçekte işsiz bırakıldı ve yeni özel işletmelerde çok daha kötü koşullar altında işe alınmak üzere serbest bırakıldı.

1989'daki yenilgi ve baskıdan sonra işçilerin moralinin bozulmasına rağmen, on binlerce grev, gösteri, imza kampanyası, fabrika işgalleri ve kamu binalarının tahrip edilmesi, yöneticilerin kaçırılması ve hatta linç edilmesi gibi tepkiler vardı. İşçilerin, sınıflarının siyasi çıkarları adına, yeni burjuvaziye karşı, sosyalizm için ve kapitalizme karşı, ülkenin efendilerinin işçiler olduğunu iddia ederek protesto etmeleri alışılmadık bir durum değildi. Ancak bu öfke sadece dağınık düzende patladı.

Özelleştirme, kamu iktisadi teşebbüslerinin yöneticilerinin ve zaman zaman özel Şirketlerin sahibi veya genel müdürü olan yerel hükümet liderlerinin hızla yükselmesini sağlamıştır. 2002 yılında hazırlanan bir rapor, vakaların yüzde 95'inde eski yönetim üyelerinin özelleştirilen şirketlerin ana yatırımcıları ya da yeni yöneticileri haline geldiğini ortaya koymuştur. Bu şekilde Çin'in liderleri kendileri için daha geniş bir sosyal taban yaratmaya çalışıyorlardı. Ancak başarılı olanlar ve muazzam derecede zenginleşenler, devlet aygıtıyla en yakından bağlantılı olanlardı. Bir zamanlar en zengin Çinliler arasında yer alan Desmond Shum ve ortağı Whitney Duan'ın yükselişi tipik bir örnektir. Desmond Shum'un ailesi, Hong Kong'a taşınan ve Çin'de iş yapmak için geri dönen sözde vatansever kapitalistlerden biridir.

Babası Tyson Foods için aracılık yapmış ve Amerikan şirketinin Çin'de ne yapacağını bilemediği tavuk sakatatlarını satmıştır. Bir ordu çalışanı olan Whitney Duan, 1990'lardaki özelleştirme sırasında ordu için bilgisayar ekipmanı ithalatını üstlendi. Ancak çift, 2000'li yılların başbakanının eşi Wen Jiabao ile olan ilişkileri sayesinde zirveye ulaştı. Onun aracılığıyla Shum ve Duan, Wen Jiabao'nun eşi Zhang Teyze'nin yüzde 20 ya da yüzde 30 pay aldığı bir havaalanı inşaatı da dahil olmak üzere karlı sözleşmeler kazandılar.

Merkezi devletin ve eyaletlerin ekonomik ve siyasi gücünü tekeline bulunduran yönetici kast, Çin'de yaklaşık 5.000 aileden oluşuyor. Bir gazeteci bu kastın 30 yılda 2.000 milyar dolar biriktirdiğini hesaplamıştır. Bu aileler arasında, 1949 devrimcilerinin torunları olan Kızıl Prensler, Çin'in milyarderlerinin yarısını oluşturuyor. Çin'in en zengin adamı uzun zamandır Wang Jianlin. Halk Kurtuluş Ordusu'nda eski bir asker olan Wang Jianlin, hayatının sonlarında emlak idaresine geçti ve Xi Jinping'in 2012'deki iktidar rakibi Bo Xilai ile birlikte büyük ölçekli emlak yolsuzluğunu icat etti. Xi Jinping, Hu Jintao ve Wen Jiabao gibi üst düzey liderlerin yatırımları sayesinde zenginleşti. Mülkiyetinin 35 milyar dolara ulaştığı söyleniyor. Geçtiğimiz Ekim ayında ÇKP kongresinden canlı yayında güvenlik tarafından çıkarılan ÇKP'nin eski Genel Sekreteri Hu Jintao'nun ise sadece birkaç on milyon avrosu olduğu söyleniyor. Bo Xilai'nin ailesine gelince, şiddetle kenara itilmeden önce yıllar boyunca yurtdışına 6 milyar dolar transfer ettikleri söyleniyor.

Devletin onlarca yılda biriktirdiklerinin yağmalanması, bugün dolar bazında birkaç yüz milyarder, birkaç milyon milyoner ve Çinli ve Batılı şirketler için gerçek bir pazar olan on milyonlarca küçük burjuvadan oluşan büyük bir burjuvazinin ortaya çıkmasının temelinde yatmaktadır.

Ayrıca daha iyi ücret arayışıyla kırsal kesimi terk eden milyonlarca kırsal kesim işçisini ve iç kesimlerden gelen göçmenleri de sömürebilirler. Ekonomik reformlar 1980'lerin başında dar bir köylü grubunu zenginleştirirken, kırsal kesimdeki yaşam koşulları çok hızlı bir şekilde kötüleşti. Dünya pazarının açılması ve tahıl ithalatı tarımsal ürünlerin fiyatını düşürdü. Giderek daha fazla sayıda çiftçi artık çalışarak geçimini sağlayamaz hale geldi. Sanayi bölgelerinde iş aramak için özel ekonomik bölgelere, genellikle de ağır işlere itildiler. 1970'lerde birkaç milyon olan bu *mingong*, yani iç göçmen işçilerin sayısı 2000'de 150 milyona, 2019'da ise neredeyse 300 milyona ulaştı ve bunlar şantiyelerde, "kolektif" ya da özel fabrikalarda, yabancı sermayeli ya da karma şirketlerde çalışıyor, hapisanelerde ya da yerel fabrikalarda binlerce, hatta on binlerce kişi olarak yoğunlaşıyordu. Çin

devletinin Çin ve Batı burjuvazisine sunduğu işgücü işte bu işgücüdür.

Çin'in tekstil ve elektronik fabrikalarında işçiler genellikle haftanın altı ya da yedi günü, günde 10 ya da 12 saat, korkunç koşullarda, cehennemi hızlarda ve sefil ücretlerle çalışmak zorunda kalıyorlardı. Göçmen bir kadın, Hong Kong'un karşısında ilk SEZ'lerden birinin kurulduğu Shenzhen'deki bir baskı fabrikasında sıcakta ve kimyasal dumanlar içinde çalışmak zorunda kaldığını, birkaç ay sonra kadınların adet döngülerinin düzensizleştiğini ve birkaç yıl sonra artık hareketlerini kontrol edemediklerini anlatıyor.

Ayakkabı fabrikalarında, tabanların birbirine yapıştırılması sırasında, kadın işçiler parmak uçlarındaki tüm hissi tamamen kaybetmiş ve birçoğu kısmen ya da tamamen felçli kalmıştır. Bununla ilgili pek çok hikaye var. Bu fabrika kamplarında kazalar ve intiharlar da yaygındı. Hatta 2010 yılında Foxconn intihar önleyici ağlarıyla manşetlere çıkmıştı. Her yerde olduğu gibi Çin'de de kârlar milyonlarca işçinin kanı ve alın teriyle elde ediliyor. Tüm bunlar 2000'li yıllarda hız kazanacaktı.

Emperyalist dünyanın atölyesi

Çinli yetkililer, Aralık 2001'de Dünya Ticaret Örgütü'ne (DTÖ) girişlerini, Pekin'in 2008 Olimpiyat Oyunları için yaptığı başarılı teklif kadar görkemli ve gururlu bir şekilde kutladılar. Çin kendi başına bir güç olarak tanınmıştı! Ancak bunu başarmak için önce ABD'nin gerçek şantajına katlanmak zorunda kaldılar. Çin ile müzakerelerde yer alan eski DTÖ Direktörü Pascal Lamy 2021'de şunları söyledi: *"Çin, DTÖ'ye katılımı için o dönemde kendi kategorisindeki diğer ülkelerden çok daha fazla bedel ödedi. Gümrük tarifelerini ortalama yarı yarıya düşürdü, hizmet piyasalarını ve bankacılık sektörünü yabancı sermayeye açtı, tarım piyasasını Avrupalı ve Amerikalı tahıl üreticilerinin rekabetine açtı... ABD, Çin'in kendi dünyasına, kendi şartlarıyla girmesine izin veriyordu.*

Her halükarda Çinli yetkililerin başka seçeneği yoktu. ABD sadece elinden gelen her şeyi düşük ücretli ülkelere yaptırmaya değil, aynı zamanda kendi pazarını giderek daha düşük maliyetlerle üretilen ürünlere açmaya karar vermişti, bu da onlara ucuz ürünler satarak Amerikalı işçilerin ücretlerini sıkıştırmayı mümkün kılıyordu. Ve ABD, aradığı koşullar artık karşılanmadığında tedarikçilerini her zaman değiştirebilirdi. Çin'i Vietnam, Hindistan, Endonezya ya da Meksika ile rekabete sokabilirdi. Pazarlarının tamamını ya da bir kısmını Çin'e kapatabilirlerdi. Buna karşılık Çin, Amerikan pazarı olmadan yapamazdı. Ucuz işgücünü satarak Batı sanayisinin taşıeronu olarak küresel ekonomiye entegre oldu.

DTÖ'ye katılım yabancı sermaye akışını hızlandırmıştır. Yer değiştirme başlangıçta oyuncak, giyim ve televizyon montaj sektörlerini ilgilendiriyordu. Daha sonra bilgisayar donanımı ve elektronik gibi giderek daha rekabetçi hale gelen teknoloji sektörlerini de kapsamıştır. 2010 yılına gelindiğinde Çin, Japonya'nın önünde ve ABD'nin arkasında dünyanın en büyük ikinci imalat ülkesi haline gelmiştir. Ancak bu gelişmeler, teknoloji transferleri ve Çin'in teknik ve bilimsel ilerlemesi bir dizi Çinli şirketin yabancı firmalarla rekabet etmeye başlamasını sağlarken, ikinciler de bu süreçte servet biriktirdi. 2010 yılında ABD'de 329 dolara satılan ve Çin fabrikalarından ithal edilen her Apple Walkman için Çin'de sadece 4 dolar kalmıştır. Çinli işçiler tarafından üretilen artı değer Batılı hissedarlar tarafından ele geçirildi.

Baskı altında bir taahhüt

Emperyalizm, ekonomik müdahalesinin yanı sıra Çin üzerinde her zaman bir dereceye kadar askeri baskı uygulamıştır. Amerika Birleşik Devletleri Tayvan'ı bölgede bir köprübaşı olarak kullanmaktan hiçbir zaman vazgeçmedi. Şubat 1972'de Şangay'da imzalanan ilk Çin-Amerikan ortak bildirisi tek bir Çin olduğunu kabul etti, ancak bu Çin'in Tayvan'ın başkenti Taipei'den mi yoksa Pekin'den mi yönetilmesi gerektiğine karar vermedi. Taipei'deki büyükelçiliklerini 1979 yılına kadar muhafaza ettiler. Amerikan hükümeti Pekin ile diplomatik ilişkilerini resmileştirirken, Kongre de ABD'ye Taipei'ye silah satma ve askeri destek verme yetkisi veren Tayvan İlişkileri Yasası'nı kabul etti. Kısacası, Çin ve Amerika Birleşik Devletleri arasındaki büyük dostluk, Amerika Birleşik Devletleri'nin de belirttiği gibi, kaynaşmamıştı.

Çinli liderler açısından çelişkiler giderek artıyordu. Açıklık onlar için çok kârlıydı ama Çin dolar seli tarafından eritilmesine izin verecek miydi? Çin, 19. yüzyılın sonunda ve 20. yüzyılın başında olduğu gibi emperyalist baskı altında yeniden batacak mıydı?

1970'lere kadar parti tüm gücü merkezileştirmiş ve şirketlere hakim olmuştur. 1980'lerin başında hükümet şirketler ve ÇKP arasındaki bağları gevşetti ve daha genel olarak ekonomiyi adem-i merkezileştirmek için merkezi devlet ile vilayetler ve yerel yönetimler ile topluluklar arasındaki bağları gevşetti. Vilayetlere mali özerklik verildi. Yerel bürokratlar, köylülerin arazilerinin kullanımını müteahhitlere satarak bütçelerini yönetebiliyorlardı. Mülkiyet anlaşmaları ve spekülasyonlara duyulan öfkenin çok fazla dalga yaratmamasını sağlamak onlara bağlıydı.

Şirketlerde yöneticiler kendi davranışlarından sorumlu hale geldi. Yabancı şirketler iş yapabilmek için yerel yetkililerin kulağını çekmek zorunda kaldı. Yolsuzluk her seviyede gelişti. Tiananmen'in bastırılmasından sonra ÇKP'ye devlete ait işletmelerde önemli kararlara katılacak ve *"başka siyasi karışıklıkları"* önleyecek "siyasi bir çekirdek" oluşturma görevi verildi. Tiananmen ayaklanması ve 1990'lardaki işçi mücadeleleri onlara kapitalizmin girişinin toplumdaki gerilimleri arttırdığını göstermişti. Ancak Çinli yetkililer tarafından SBKP'nin liberal rüzgarlarla beslenen merkezkaç eğilimler karşısındaki zayıflığının bir sonucu olarak yorumlanan Berlin Duvarı'nın ve ardından 1991'de SSCB'nin çöküşü de onlara ayrışma ve dağılmanın hızlı bir şekilde gerçekleşebileceğini gösterdi. On milyonlarca - bugün neredeyse yüz milyon - üyesi olan ÇKP'ye üyelik, kendilerine bir kariyer yapmak isteyenler için elzemdir. Ayrıca yönetici elitlere Çin toplumu genelinde doğrudan ve hızlı hareket etme imkanı sağlayarak Devlet aygıtını baskı da dahil olmak üzere pek çok düzeyde iki katına çıkarmaktadır.

Çin devleti kontrolünü sürdürmeye çalışıyor

Çin hükümeti DTÖ'ye Çin'i yabancı sermayedarlara açma konusunda daha da ileri gideceği sözünü vermiş olmasına rağmen, enerji, internet, havacılık, uzay, telekomünikasyon ve bankacılık gibi bir dizi kilit sektörde elini tutmaya çalıştı. Sonuç olarak, ortak girişimler sadece sınırlı sayıda sektörde mümkün oldu: otomotiv, perakende, ilaç, yiyecek içecek ve gıda işleme. Devlet aynı zamanda Batılı şirketlerle rekabet edebilecek şirketler yaratmaya çalışıyordu. Emperyalist ülkelerin egemenlik dediği şey budur. Çin'in liderleri de daha azını yapmadı. 2013 yılında 57 Çinli şirket dünyanın en büyük şirketlerinin yer aldığı *Fortune* 500 listesine dahil edildi. Neredeyse tamamı devlete aitti. Son derece kârlı olan bu şirketler petrol, gaz, nükleer enerji, elektrik, ulaşım, telekomünikasyon, bilişim ve finansal hizmetler alanlarında sanal tekellere sahipler.

Diğer birçok şirket ya doğrudan Devletin kontrolü altındadır ya da farklı düzeylerdeki kamu otoritelerinin, illerin, ilçelerin, belediyelerin kontrolü altındadır. Ve özel olsalar bile, genellikle yöneticileri ve hissedarları aracılığıyla devlet aygıtıyla yakın bağlantıları vardır. Tüm bu şirketler çok sayıda dolaylı sübvansiyondan yararlanmaktadır: neredeyse bedava arazi, çok avantajlı faiz oranları, yardımsever bir vergi sistemi ve ihtiyaçlarına göre uyarlanmış altyapı. Kısacası, 2000'li yıllardaki ekonomik patlamayı mümkün kılan, piyasanın "görünmez eli"nden çok, devletin "görünür eli" olmuştur.

2008'deki küresel ekonomik kriz, devlet müdahalesine duyulan ihtiyacı daha

da belirginleştirdi. Küresel durgunluk, Çin kapitalizminin on yıl boyunca üzerinde yükseldiği temel olan mamul malların tüketiminde dünya çapında bir düşüşü tetikledi. Krizin etkilerine karşı koymak için rejim 2008 yılında Amerika Birleşik Devletleri'ndekine benzer ekonomik teşvik paketleri uygulamaya karar verdi. Rejim binlerce milyar dolar harcayarak demiryolları, havaalanları ve sanayi sitelerinin yanı sıra tiyatrolar ve müzeler inşa etti. Altyapı inşaatı ve emlak, spekülasyonun yeni Eldorado'ları haline geldi. *Financial Times* 2015 yılında, tüm yatırımların yarısının, yani 6,800 milyar doların anlamsız harcamalar olduğunu tahmin etti. Gereksizdi belki ama bu trilyonlar Çin burjuvazisi için olduğu kadar, bu talih kuşundan pay kapmak için Çin'e koşan Batılı burjuvazinin bir kesimi için de can simidiydi. Sonuçta, devletin borcu yükseldi.

Böylece, Çin'deki bu kapitalist gelişme döneminde, emeği yalnızca Batı burjuvazisini değil, aynı zamanda küçük burjuvaziyi ve tam bir rönesans yaşayan Çin burjuvazisini de zenginleştiren, yüz milyonlarca güçlü, genç ve mücadeleci bir işçi sınıfı ortaya ıktı. Bu yeniden canlanma, geçmişinden g alan Çin devletinin koruması altında gerçekleşti ve bu devlet sadece çöküşten kaçınmakla kalmadı, aynı zamanda gelişmeye devam etti ve bu yeni burjuvazinin krdan pay almasını sağladı. Ekonomi cephesinde, Batılı şirketler artan bir rekabetle karşı karşıyaydı ve Çin pazarı daha az elverişli ve daha az erişilebilirdi, bu da Pascal Lamy'yi şöyle demeye sevk etti: *"Piyasa kapitalizmine yakınlaşma yörüngesi tersine döndü. Pekin ekonomisinin yüzde 30'unu kamulaştırmaya karar verirse, bu kendi tercihidir, ancak sübvanse edilen şirketlerle rekabet etmenin zor olduğunu anlamalıdır.*

Çin devleti zlmek şöyle dursun, güçleniyordu. Emperyalizmin tahammül ettiği sınırlarla bir kez daha karşı karşıya gelecekti.

2011'den günümüze, gambotun geri dönüşü

Emperyalistlerin Asya'ya yönelişi

ABD'nin Çin'e yönelik politikasını değiştiren Trump değildi. Bu değişim 2007 yılında George Bush döneminde zaten düşünülüyordu. Barack Obama'nın Dışışleri Bakanı Hillary Clinton ise Kasım 2011'de ABD'nin uluslararası politikasında Güneydoğu Asya'ya yönelik "stratejik pivot" olarak adlandırılan bu değişimi ilan etti. Bu politikanın amacı, ABD emperyalizmini dünyanın en dinamik bölgesinin kalbine yerleştirmek ve böylece buradaki çıkarlarını koruyabilmektir.

2000'li yılların sonuna kadar ABD emperyalizminin stratejik nceliği Avrupa ve Orta Doğu'ydu. Amerikan emperyalizmi iki savaşta, Irak'ın

1980'lerde sahip olduğu bölgesel gücü bir harabe alanına indirgemişti. Hem de birkaç bin insan ve birkaç trilyon dolar pahasına. 2011'de emperyalizm Ortadoğu'dan çekilebildi ve güçlerini Asya'ya kaydırabildi; burada kendine bir yer edinmeye başlayan Çin'i yönlendirmek ve kontrol altına almak zorundaydı.

Trump'ın başkan yardımcısı Mike Pence, 4 Ekim 2018'de özenle seçilmiş bir dinleyici kitlesine yaptığı konuşmada Amerikan burjuvazisinin bir bölümünün Çin hakkında ne düşündüğünü ifade etti. Mike Pence, *"Amerikan yatırımlarının itici bir rol oynadığını"* iddia ettiği Çin'in gelişimini değerlendirdikten sonra, Çin devletini, Çinli şirketlere sağladığı korumaları ve sübvansiyonları uzun uzun kınadı ve şu sonuca vardı: *"Çin pazarlarının zarar görmesini istemiyoruz. Aslında onların gelişmesini istiyoruz. Ancak Amerika Birleşik Devletleri Pekin'in özgürlük, adalet ve karşılıklılık temelinde ticaret politikaları benimsemesini istiyor. Biz de sağlam durmaya ve onlardan bunu yapmalarını istemeye devam edeceğiz.* Bu, Amerika Birleşik Devletleri'nin hedeflerinin bir kısmının yeniden teyit edilmesidir. ABD, Çin devletini korumacılıkla suçlayarak, Çin pazarının korunmasına karşı baskı oluşturmaya ya da bunu başaramazsa kendi pazarının kemirilmesini önlemeye ve böylece kendi korumacılığını meşrulaştırmaya çalışmaktadır.

Başkan Obama döneminde ABD, bölgedeki ve Amerika'nın Pasifik kıyısındaki bazı ülkelere yeni bir serbest ticaret tarifesi anlaşması olan Trans-Pasifik Ortaklığı (TPP) önerdi ve bu anlaşma Çin'i dışarıda bıraktı. Bu TPP politikası Obama'nın halefi Trump tarafından etkisiz ve yetersiz olarak nitelendirildi. Trump, sadece ABD'ye ihraç edilen bazı malları vergilendirerek değil, aynı zamanda ZTE ve Huawei gibi bazı şirketlerin mallarını ABD ve müttefiklerine satmasını yasaklayarak ABD'yi farklı bir yola, bir ticaret savaşına sürükledi.

Amerika Birleşik Devletleri ve Çin arasında belirli sektörlerde yaşanan ekonomik rekabet aslında küresel hegemonya mücadelesinin bir parçası. Ve Amerika Birleşik Devletleri kendi konumunu savunuyor. Mike Pence'in sözleriyle, *"Pekin'in önceliği ABD'nin karada, denizde, havada ve uzaydaki askeri avantajlarını azaltacak yollar geliştirmektir. Çin basitçe Amerika Birleşik Devletleri'ni Batı Pasifik'ten çıkarmaya ve müttefiklerimizin yardımına koşmamızı engellemeye çalışıyor."* [3]Çin'in *"kendi yarımküremizdeki yozlaşmış ve beceriksiz Maduro rejimine [...]"*, yani burunlarının dibinde, yakınlarındaki pre-squared topraklarında yardım etmesinden de endişe duyan Mike Pence, burada topraklarına yeni bir çocuk tarafından meydan okunmaya başlayan bir yeraltı mafya babasının tepkisini

dile getiriyor.

ABD ticaret savaşını artan askeri ve diplomatik baskı ile destekledi. Obama döneminde başlatılan askeri yeniden konuşlanmalar, donanma ve hava kuvvetlerinin güçlerinin yüzde 60'ını Güneydoğu Asya'ya aktarmasına yol açtı. Amerikalılar yeni üsler inşa ediyor ve Japonya, Filipinler, Vietnam ve Malezya ile askeri işbirliğini güçlendiriyor. Japonya, Hindistan ve Avustralya ile birlikte artık Dörtlü Güvenlik Diyalogu anlamına gelen Quad olarak bilinen bir ittifak oluşturuyorlar... Trump bu eğilimi hızlandırdı. Bu durum ABD'nin askeri harcamalarına da yansımıştır. Irak ve ardından Afganistan'dan çekilme, askeri harcamaları 2014'te ilgili bütçeler de dahil olmak üzere 800 milyar dolara düşürmüştü olsa da, 2015'ten bu yana yeniden keskin bir şekilde arttı. Özellikle Asya'ya odaklanarak 2020'ye kadar 1.000 milyar doların üzerine çıkmıştır ve Ukrayna'daki savaşla birlikte daha da artmıştır.

Tüm bu çabalar, tüm bu askeri konuşlanmalar, Çin'e Amerikan emperyalizminin tanımladığı ve hoş gördüğü, çıkarlarıyla uyumlu çerçevede kalması için baskı yapmayı amaçlıyor. Savaş gemisi politikasının modern bir versiyonu.

Bölgesel takılma noktaları

Deng Xiaoping'in zamanında söylediği gibi, Çin'in artık uluslararası sahnede düşük bir profil sergilemediği bir gerçektir. Gelişmesi ve varoluşu için, sınırlarının ötesine geçmekten ve 1950'lerde emperyalizm tarafından dayatılan sınırlarla karşı karşıya gelmekten başka seçeneği yok.

Çin ile ABD ve müttefikleri arasındaki sürtüşme noktalarından biri, gezegenin diğer ucunda değil ama Çin kıyılarına yakın deniz yollarının kontrolü ile ilgilidir. Çin'in 18.000 km kıyı şeridi olmasına rağmen, tüm denizleri komşuları ve rakipleri tarafından yarı çevrelenmiş durumda: güneyde Vietnam, Malezya ve Filipinler; daha kuzeyde Tayvan; Japonya ve Çin'in hak iddia ettiği Senkaku Adaları ve daha da kuzeyde Güney Kore. Bu devletlerin çoğu ABD'nin uzun süredir müttefikleri. Yakın zamanda uçak gemilerinden birini ağırlayan ve birkaç devriye botunu hediye olarak alan Vietnam bile ABD ile yakınlaştı. Filipinler ise bir süredir Çin ile daha yakın ilişkiler kurmaya çalışsa da, ABD ve Japonya ile ittifakına her zaman sadık kalmıştır. Bu bölgenin batı ucunda yer alan Malakka Boğazı stratejik bir öneme sahip. Değer olarak dünya ticaretinin üçte birini, dünya denizcilik tonajının yarısını ve Süveyş Kanalı'nın beş katını taşır. Avrupa, Orta Doğu ve Doğu Asya arasındaki en kısa rota olup, bu bölgede tüketilen petrolün

üçte ikisi ve Çin'in dış ticaretinin yüzde 90'ı buradan geçmektedir. Amerikan devleti bölgede konuşlandığı donanmasıyla Çin'in ticari trafiğini her an kesintiye uğratabilecek kapasiteye sahip. Tüm deniz yollarını kontrol ederek Çin donanmasının Pasifik ve Hint okyanuslarına erişimini engelleme imkânına sahip.

Malakka Boğazı ile Çin'in başlıca limanları arasında yer alan Güney Çin Denizi, tüm bunlarda özel bir rol oynamaktadır. Sekiz ülke tarafından çevrelenmiştir ve bu ülkelerin hepsi de adalar ve adaları çevreleyen çok sayıda basit resif, kayalık ve hatta kısmen ortaya çıkmış kum yığınları üzerinde hak iddia etmektedir. Tayvan ve Tibet ile birlikte bu adaları da "ulusal çıkarları" arasına dahil eden Çin'in durumu da farklı değil. 2009 yılında Vietnam ve Filipinler ekonomik bölgelerini Çin tarafından işgal edilen deniz alanlarına doğru genişletmek istediklerinde, Çin kontrol ettiği adacıkları geri almaya ve askerileştirmeye başladı, birçoğunda hava üsleri ve deniz üsleri inşa etti ve denize erişim sağladı, böylece komşuları ve ABD Donanması ile çatışma noktalarını çoğalttı.

Ekonomik gelişmesiyle birlikte, egemen sınıfının çıkarlarından sorumlu bir burjuva devleti olarak Çin, ticaret yollarını ve dolayısıyla ekonomisini diğer ülkelerin baskısı altına sokan bir statükoya tahammül edemez. 2008 krizi bunu daha da ileri götürdü. Çin ve uluslararası burjuvaziyi iflastan kurtarmak için ekonomiye akıtılan yüz milyarlarca dolar, üretim kapasitesinin gelişmesini öylesine teşvik etti ki, 2013 yılına gelindiğinde bu kapasitenin ihtiyaçların çok ötesinde olduğu açıkça görüldü. Ekonomi sadece emlak spekülasyonu ve devletin birçok şirketi el altından desteklemesi sayesinde bir arada tutulabiliyor. Ve Çin işçi sınıfı özellikle ücretler konusunda mücadele ediyor. 2010 yılında Hong Kong yakınlarındaki Guangdong'da, Honda fabrikalarındaki kitlesel grevler ve çiftçi topluluklarındaki gösterilerin damgasını vurduğu olağanüstü çatışmalar patlak verdi. Yüz seksen bin "kitlesel olay", grev ve gösteri 2011'de resmi olarak kaydedildi, yani 2008'dekinin 2,5 katı... İşçi sınıfının tepkisinden duyulan korku ve yeterince işgal edilmemiş bir sanayi için pazar bulma ihtiyacı, Çin hükümetini, geçmişteki Çin büyüklüğünün akoruyla oynayarak Yeni İpek Yolları adını verdiği bir yola girmeye sevk etti. 2013 yılında devlet başkanlığına yeni atanan Xi Jinping tarafından açılışı yapılan Yeni İpek Yolları, büyük ölçüde Pakistan, Sri Lanka, Malezya, Venezuela ve Kenya gibi ülkelere, faydası her zaman açık olmayan altyapı projelerini finanse etmek için verilen kredilerden oluşuyor. Bunun karşılığında bu ülkeler, inşaatları kendi halklarına ödetmekten sorumlu olan Çinli şirketlere emanet ediyor. Yeni İpek Yolları sadece ekonomik kaygılarla ilgili değil. ABD bu ülkelere

bazılarını çevreleme politikasına dahil etmeye çalışırken, Çin de İpek Yolları'ndan elde ettiği milyarlarca doları bir karşı ağırlık olarak kullanmak ve Asya ve Afrika'daki bazı ülkeleri siyasi olarak Çin'e yaklaştırmak için kullanıyor.

Artan Amerikan baskısı

Çin'in gelişmesi karşısında ABD, sınırları üzerindeki baskısını arttırdı. 2015'ten bu yana Çin Denizi'ndeki deniz devriyelerinde somutlaşan bu baskı, uluslararası hukuka saygı adına bu denizin özgür ve herkese açık olduğunu doğrulama iddiasındadır. Ancak her seferinde emperyalist gücün bir gösterisine dönüşmektedir. Çinliler bu provokasyonlara bölgeye uçaklar ve savaş gemileri göndererek ya da "uçak gemisi katilleri" olarak adlandırılan füzeler ateşleyerek karşılık veriyor. Şimdiye kadar her iki tarafın manevraları, herhangi bir kaymayı önlemek için titizlikle ayarlanmıştı. Ancak 2018'de bir Çin destroyeri bu operasyonlardan biri sırasında bir Amerikan destroyerinin 40 metre yakınına kadar geldi.

Çin, Tayland, Singapur, Filipinler, Güney Kore, Japonya, Avustralya ve Guam adasında üsleri bulunan ABD tarafından çevrelenmiştir. ABD filosu sürekli olarak Tayvan'ın doğusunda, Hint Okyanusu'nda ve Güney Çin Denizi'nde bulunmaktadır. Ve Amerikan ordusu, yeni bir Pearl Harbor'da her şeyini kaybetmemek için üslerini ve birliklerini dağıtmaya karar verdi. Birkaç gün önce ABD Savunma Bakanı Lloyd Austin, Okinawa'daki üslerine Deniz Piyadelerinden oluşan bir hızlı tepki gücünün konuşlandırıldığını duyurdu; bu gücü şu anda mevcut olan topçu alayından *"daha ölümcül ve daha hareketli"* olarak tanımladı. Savaşmıyorlarsa bile savaşa hazırlanıyorlar.

Trump'tan bu yana ABD'nin sözde Hint-Pasifik stratejisi, geleneksel müttefiklerini giderek daha fazla ortak askeri tatbikata dahil etmeyi ve onlardan askeri bütçelerini arttırmalarını istemeyi de içeriyor. Avustralya'yı İngiltere ile AUKUS ittifakına sürüklediler ve bu ittifakın 2021'de yenilenmesi, Fransa'nın Donanma Grubu'nu çok üzecek şekilde, Avustralya Donanması'na 8 ABD yapımı nükleer saldırı denizaltısının satılmasıyla sonuçlandı. Ayrıca her yıl Hindistan'ı da deniz manevralarına götürüyorlar. Amerikan sistemine iyice entegre olmuş Japonya'ya gelince, hükümet askeri harcamalarını iki katına çıkaracağını açıkladı.

Son olay: Filipinler'de dört yeni Amerikan askeri üssünün kurulması için Şubat ayı başında Filipin hükümeti ile varılan anlaşma, Çin kıyı şeridinin kuşatılmasını tamamlayacak üsler. Bu, taş üstünde taş bırakmayan sistematik

bir politikadır. ABD, her biri 100.000 nüfuslu Tonga ve Kiribati'de büyükelçilik açacağını duyurdu ve sırasıyla 70.000 ve 20.000 nüfuslu Marshall Adaları ve Palau ile askeri anlaşmalar imzalandı. Çin, Solomon Adaları'nda ilerleme kaydetmiştir ancak Mikronezya'da 2021 yılı için askeri anlaşma imzalayan taraf ABD'dir.

Halkların hayatlarının söz konusu olduğu bu oyunda, Fransa ve Birleşik Krallık gibi ikinci sınıf emperyalizmlerin yeri önemsiz görünmektedir. Yine de Fransız devleti, Pasifik ve Hint Okyanusu'nda toprakları ve askeri üsleri olduğu için Hint-Pasifik'te savunulması gereken çıkarları olan bir güç olmakla gurur duymaktadır. Hatta Fransa, Çin ve ABD arasında, her şeyden önce mümkün olduğunca çok ülkeyle iyi ticari ilişkiler sürdürmesini sağlayacak üçüncü bir yol sunmak istediğini iddia ediyor. Ancak pratikte küçük ölçekli Fransız emperyalizmi, tıpkı İngiliz emperyalizmi gibi, ABD'nin arkasında hizalanmakta, statükoyu savunmakta, başka bir deyişle Amerikan emperyalizminin hakim pozisyonlarını korumaktadır. Örneğin Güney Çin Denizi'nde ABD ile birlikte "seyrüsefer serbestisi" operasyonlarına ve ortak askeri tatbikatlara katılmaktadır.

Sonuç olarak Trump'ın başkanlığı, ABD emperyalizminin Çin'e karşı hem ton hem de eylem olarak tam ölçekli saldırısını ilerlettiğini gördü. Demokrat Joe Biden bu politikayı hem askeri hem de ticari olarak sürdürdü. Geçtiğimiz Ekim ayındaki son ÇKP kongresinin arifesinde Biden'ın ekibi *"önceliğimizin Çin'e karşı rekabet avantajımızı korumak olduğunu"* ve *"Çin Halk Cumhuriyeti'nin uluslararası düzeni yeniden şekillendirmek isteyen tek rakip olduğunu ve amaçlarına ulaşmak için ekonomik, diplomatik, askeri ve teknolojik güce giderek daha fazla sahip olduğunu"* belirtti. Amerikan önlemlerinin gelmesi uzun sürmedi. ABD hükümeti Çin'e en gelişmiş yarı iletkenleri ve bunları üretmek için gereken makineleri tedarik etme konusunda sanal bir ambargo uyguladı. Çin şimdi bu yarı iletkenleri kendisi geliştirmek için 143 milyar dolarlık bir hükümet planı açıklayarak misilleme yaptı. Ancak bu çipleri üretmek için kullanılan makineler üzerinde sanal bir tekele sahip olan Hollandalı ASML ve Japon Tokyo Electron ve Nikon şirketleri, Çin'in teknolojik olarak yetiştirme çabalarını zorlaştırmaktan başka bir işe yaramayacak olan Amerikan tedbir kararlarına uymuşlardır. Biden böylece çip savaşı üzerinden ticaret savaşını şiddetlendiriyor. Çin'in YMTC şirketinden bellek çipi alacağını duyuran Apple, şirketin kara listeye alınmasının ardından bundan vazgeçti.

Tayvan'a gelince, Joe Biden Ağustos ayında Temsilciler Meclisi Başkanı Nancy Pelosi'nin yanı sıra birçok Dışişleri Bakanının da katıldığı bir ziyaret düzenledi. Barış vaadiyle seçilen Biden, Tayvan'ı bağımsız bir devlet olarak

gördüğünü gösteriyor ki bu da 40 yıldır Çin'in Tayvan'ın resmi bağımsızlığına müsamaha göstermeyeceğini söyleyen Pekin için fiili bir provokasyondur. Joe Biden seçildiğinden bu yana Taipei'ye en az dokuz silah satışı ABD hükümeti tarafından onaylandı. Ve ABD savaş gemileri, askeri bir olayı provoke etme riskini göze alarak düzenli olarak Tayvan Boğazına girmektedir.

Çin, kendi iç çelişkileri tarafından yönlendiriliyor

Küresel ekonomideki yavaşlamayla birlikte Çin burjuvazisi de kendi ekonomisindeki yavaşlamayla mücadele etmek zorunda kalıyor. Eski Başbakan Li Keqiang'a göre 2020 yılında 600 milyon Çinli ayda 150 avronun altında bir gelirle yaşamak zorunda ve aşırı yoksulluk içinde. Kıyı eyaletleri Şangay ve Pekin gibi büyük şehirlerin etrafında gerçekten de gelişirken, kırsal kesim hala geride kalıyor. Geleceğe gelince, kapitalist gezegenin her yerinde olduğu gibi kasvetli görünüyor. Ve burjuvazinin faturasını ödemesi gereken de işçi sınıfı olacak. Çinliler de dahil olmak üzere bazı kapitalistler Çin'de ücretlerin çok yüksek olduğuna inanıyor. Bazıları, özellikle 2010'dan bu yana tekstil sektöründe, üretimlerinin bir kısmını Hindistan ya da Vietnam'a kaydırmaya karar verdi bile. Başta mezunlar olmak üzere gençler arasında işsizlik halihazırda artmaktadır. Bir emlak çöküşü tehdidi durumu daha da kötüleştiriyor. Bu hafta öğrendiğimize göre, yerel yönetimler düşen emlak satışlarına bağlı olan bütçelerini dengelemek için memur maaşlarında kesintiye gitmiş ve kuzeydeki şehirlerde ısıtmayı azaltmış. Wuhan'da on binlerce emekli, bu yerel yönetimler tarafından yönetilen sosyal güvenlik geri ödemelerindeki ciddi azalmayı protesto etti.

Trump ve Biden'ın ekonomik savaş işleri daha da kötüleştirilebilir. Örneğin, ABD'nin son yaptırımlarının ardından Apple, 2027 yılına kadar telefonlarının yarısını Hindistan'da üreteceğini duyurdu; oysa şu anda yüzde 80'den fazlası Çin'den geliyor ve özellikle de geçtiğimiz Ekim ayında iş yerindeki hapsedilmelerine karşı ayaklanan Foxconn işçileri tarafından üretiliyor. Bazılarının Batı ve Çin ekonomilerinin ayrışması olarak adlandırdığı bu hamleyle ilgili diğer büyük şirketler de benzer duyurular yaptı. Tam olarak neler olup bittiğini zaman gösterecek, çünkü gerçekte her kapitalist, yalnızca ABD yaptırımlarını, ücretleri ve gümrük tarifelerini değil, aynı zamanda şu ya da bu ülkede sahip oldukları altyapı ve işçilerin eğitim düzeyi açısından avantajları da dikkate alarak karına göre hesap yapar. Genel olarak, Çin mallarının ABD'ye ithalatı yüksek kalmaya devam ederken, Avrupa ya da Vietnam'daki rakiplerine kıyasla daha yavaş büyüme

eğilimindedir. Görünen o ki Amerikalı kapitalistler gerçekten de tedariklerini çeşitlendiriyor. Ancak yine de ABD'ye her yıl yüz milyarlarca dolarlık ihracat yapıyor. Çin'in dünyanın atölyesi olma rolü büyük ölçüde değişmeden devam ediyor.

Batılı kapitalistlerin hesaplamalarında Çin iç pazarı ve onun yeni burjuva ve küçük burjuvaları önemli bir faktördür. Kuşkusuz, yerel üreticilerin rekabeti karşısında PSA gibi bazıları pes ediyor. Ancak Çin'de 3 milyondan fazla araç satan Volkswagen, LVMH ve Total ve GM ve Exxon gibi Amerikan tröstleri gibi diğerleri için ayrılmak söz konusu değil. Alman burjuvazisi oraya hiç bu kadar çok yatırım yapmamıştı.

Yine de 2008 krizinden bu yana küresel ekonomide yaşanan yavaşlama ve pandeminin son iki yılı Çin ekonomisinin karşı karşıya olduğu zorlukları daha da arttırdı. Tekrarlanan sokağa çıkma yasakları, fabrikaların durması ya da daha az hizmet vermesi, hatta "kapalı döngüde" olsalar bile işçilerin 24 saat atölyelerde kilitli kalması, üretimi ve ihracatı azalttı. Kapanan birçok küçük ve orta ölçekli fabrika hala yeniden açılmamıştır. Birçok göçmen köylerine geri dönmüş ya da evlere servis şoförlüğü yapmaya başlamıştır.

Bu zorluklar artarken, yolsuzlukla mücadele Çin diktatörlüğüne bariz bir siyasi fırsat sunuyor. Halkı şoke eden yolsuzluk, iktidardakiler için de siyasi bir risktir çünkü en üst kademeler bundan muaf tutulamaz. Bu nedenle Xi Jinping iktidara gelir gelmez yolsuzlukla mücadeleye başladığında, her şeyden önce ortaya çıkabilecek vakalar üzerinde kontrol sağlamak, aynı zamanda halkın isteklerine cevap vererek meşruiyetini tesis etmek ve aynı zamanda siyasi rakiplerini kenara itme fırsatından yararlanmak istiyordu. Bu şekilde, devlet aygıtı içinde bir dereceye kadar uyum sağlar. Üst kademelerde hiçbir uyumsuz sese tahammül edilemez.

Aynı şey, bir Batı ülkesinde düşünilemeyecek sayıda büyük kapitalistin dize getirilmesi için de geçerli. En son birkaç gün önce milyarder Bao Fan tutuklandı. Ancak Alibaba'nın patronu Jack Ma da neredeyse aynı kaderi paylaşıyordu. Yetkililer, iştiraki Ant'ın New York borsasında işlem görmesini engelledi ve 2020'nin sonunda birkaç ay boyunca kamuoyunun gözünden kayboldu. Batı medyasına göre Jack Ma, Çin finans sistemini kendi zevkine göre yeterince liberal olmadığı için eleştirmekte hatalıydı. Gerçekte, bir dizi özel Çin şirketi, kendilerini parti ve devletten kurtarabilecek büyüklüğe ulaştı. Xi Jinping'in onları düzene sokmaya çağırması boşuna değildir. Uluslararası bağlam ve ABD ile yaşanan çatışma, özel Çin şirketlerinin devlet tarafından daha sıkı kontrol edilmesini zorunlu kılıyor. Çin burjuvazisi devlete sıkı sıkıya bağlıdır, ondan doğmuştur ve her

şeyini ona borçludur. Ve Çin devleti hala bunu onlara nasıl hatırlatacağını biliyor.

Son olarak, ulusal sınırları içinde sıkışıp kalan ve zorlukların arttığı tüm devletler gibi Çin devleti de halkı giderek daha iddialı bir milliyetçilik etrafında toplamaya çalışmaktan başka bir şey yapamıyor. Tayvan, Çin hükümetinin propagandasında canlı tuttuğu yüzyıllık aşağılanmanın hatırası gibi bir çıkış noktası olarak hizmet ediyor. Uygurlar ve Tibetliler gibi Han olmayanlara yönelik devlet ırkçılığı ile tamamlanan Çin milliyetçiliği, Çin devletinin artan zorluklara rağmen toplumu kontrol altında tutma çabasıdır.

Askeri güç ve emperyalizm

Gerilimler arttıkça, ABD Çin'in askeri gücünü vurgulayarak kendini haklı çıkarıyor, bu da Xi Jinping'in simetrik bir propaganda geliştirmesine ve askeri bütçeleri halka haklı göstermesine olanak sağlıyor. Ancak Çin ordusu büyük adımlar atıyor olsa bile, Batı basınının yansıtmak istediği imajdan çok uzak. Amerika Birleşik Devletleri'nin 1,35 milyon askerine karşılık Çin'in iki milyon askerle büyük bir ordu olduğu kesin. Ancak Çin bütçesi esas olarak insan gücünü finanse ederken, Amerikan bütçesi, sanal bir dünya tekeline sahip bir endüstriden yüksek teknoloji silahlar satın almak için kullanılıyor. ABD'nin savunma bütçesi Çin'in askeri bütçesinden en az üç kat daha fazladır. ABD ordusu her yerde, nükleer güçte, havada, nicelikte ve teknolojik ilerlemede Çin'i geride bırakıyor... Denizlerde bile. Batı basını ısrarla Çin gemilerinin sayısının 360 olduğunu ve bunun 297 Amerikan gemisinden daha fazla olduğunu yazıyor. Ancak bu sayıya ABD'nin müttefikleri dahil değil ve ABD yüzlerce uçak taşıma kapasitesine sahip on bir nükleer uçak gemisini sıraya dizerken, Çin'in esasen devriye botlarını yüzdürdüğünü söylemeye gerek yok. Pekin'in elinde sadece iki adet Sovyet nesli uçak gemisi var ki bunlar çok daha az menzile ve özerkliğe sahip.

Silahlanma her şey demek değildir. Amerikan emperyalizminin dünya çapında 800 operasyonel üssü ve 200 bin askeri varken, Çin'in Afrika'da Cibuti'de sadece bir üssü vardır, ikinci sınıf bir emperyalist olan Fransa'nın ise 4 üssü vardır ve 5 ülkede daha asker konuşlandırmaktadır. Gerçekte Malakka Boğazı ve Çin Denizi Amerikan kontrolü altındadır. Dolayısıyla Çin'in Pasifik'i işgal etmesi ve Kaliforniya kıyılarının altından geçmesi uzun sürmeyecektir. Şu anda Çin kıyı şeridinin altından seyreden ABD'nin aksine.

Çin yeni bir emperyalizm mi? Tüm kapitalist güçler gibi Çin de komşularını baştan çıkararak ya da tehdit ederek sermayesini ihraç etmeye, pazar kazanmaya ve hammadde tedarikini güvence altına almaya çalışıyor. Bunda

çok orijinal bir şey yok. Bu PSG'yi satın alan Katar'ı emperyalist bir güç yapar mı? Emperyalizm, sermayelerini büyük ölçekte ihraç eden büyük ulusal kapitalist grupların ekonomik çıkarlarını savunmak için silahlı kuvvetlerin seferber edilmesidir. Çin, Çinli şirketlere sipariş verebilmesi için belirli bir ülkeye borç para verebilir, ancak bunu yapan özel bankalar değil devlettir ve Çin, ticaret anlaşmalarını uygulamak veya kredileri geri ödemek için sınırlarının dışına hiçbir zaman askeri güç göndermemiştir. Çin, emperyalizmin kendisine alan bıraktığı Afrika'da olduğu gibi, geri döndüğünde "yumuşak güç", yani ikna etme ve baştan çıkarma uygulamalarına indirgenmiştir. Sonuç olarak Çin, emperyalist ülkelerin sermayesi için bir hedef olmaya devam ediyor, tersi değil.

İşyerindeki dinamikler

İster 20. yüzyılın başında ister 1929 krizinden sonra olsun, gezegene hakim olan emperyalist ülkeler, nüfuz alanlarına tecavüz eden ve pazar paylarını kemiren bir rakibe asla müsamaha göstermemiştir. İster bölgesel ister küresel düzeyde olsun, hangi gücün egemen olacağına karar veren her zaman savaş olmuştur. Amerika Birleşik Devletleri, İkinci Dünya Savaşı'ndan diğerlerine hükmeden emperyalist güç olarak çıkmıştır. Katliamları ve yıkımlarıyla bu savaş, kapitalizmin yaklaşık yirmi yıl boyunca kendini toparlamasını sağladı, ancak kapitalist ekonominin krizi 1970'lerden bu yana derinleşmeye devam etti. Pazarların ve hammadde ve ucuz işgücü tedarik kaynaklarının kontrolü için verilen mücadele daha da şiddetlenecektir. Çin, büyük ve eğitimli proletaryasını emrine vererek emperyalizme yeni kâr kaynakları sunabildiyse, bu, Amerikan burjuvazisinin çıkarlarına meydan okuyabilecek bir devlet geliştirme pahasına olmuştur; dünyanın altıda birinde 1 milyar 400 milyon insanı bir araya getiren, ona önemli bir güç ve kaynak sağlayan bir devlet; kendisini emperyalizmden bağımsız olarak inşa eden ve emperyalizmin boyun eğdirmeyi başaramadığı bir devlet. Rusya ve daha az ölçüde İran gibi, Amerikan emperyalizmi de buna izin veremez.

Dolayısıyla ABD ile Çin arasındaki gerilimler azalmayacak. Bunlar temelde kapitalist dünyanın, ulus devletlere bölünmüş ve emperyalizmin egemen olduğu bir dünyanın meyveleridir. Bu kapitalist gezegende ulusal bir çözüm olmadığının kanıtıdır. Çin'in tarihi, herhangi bir ulusal gelişmenin ancak emperyalizm koşulları altında ve emperyalizmin dayattığı sınırlar içinde gerçekleşebileceğini göstermektedir.

Bu gerilimler savaşa yol açacak mı? Her halükarda, Batılı hükümetler insanları askere almadan önce zihinleri askere almaya çalışıyor. Amerika

Birleşik Devletleri Çin'i Putin'le ve Ukrayna'daki savaşla ilişkilendirmeye çalışıyor ve Rusya'ya el altından yardım etmekle suçluyor. NSA'nın gizli dinlemeleri kural haline gelmişken, Amerikan ve Avustralya hükümetleri Çin kameralarını söktürüyor, Çin 5G'sini ve hatta bizi gözetlemekle suçlanan TikTok'u yasaklıyor. Her şey tırmanışla ilgili. Son haftaların en önemli olayı şüphesiz casuslukla suçlanan ve uyduları ve internet üzerindeki kontrolüyle gezegeni 24 saat gözetleyen ABD tarafından televizyonda canlı yayında düşürülen Çin meteoroloji balonu olayıydı.

Uluslararası gerilimlere ve Amerikan emperyalizminin baskısına rağmen, Amerikan, Avrupa ve Japon ekonomilerinin Çin ekonomisiyle karşılıklı bağımlılığı güçlü olmaya devam etmektedir. Ancak bu karşılıklı bağımlılık hiçbir zaman savaşların çıkmasını engellemedi. Eğer durum kötüye giderse, şirketler uyum sağlayacak, İkinci Dünya Savaşı sırasında Almanya'daki Ford gibi milliyet değiştirecek ya da yok olacaktır. Devletler burjuvazilerinin genel çıkarlarını, gerektiğinde özel çıkarlara rağmen ya da onların üstünde savunurlar.

Çin'in ABD'ye doğrudan saldırması pek olası değildir. Ancak ABD Tayvan'ı resmi olarak bağımsızlığını ilan etmeye zorlarsa, Çin Denizi'nde savaş gemilerinin birikmesi bir olaya yol açarsa veya ABD Çinlilerden birkaç adacığı geri almaya karar verirse, savaş ne kadar tırmanır? İki taraf ne kadar ileri gidecek? Bunu söylemek zor. Her halükarda, işçiler felaketi önlemek için kapitalist ekonominin mekanizmalarına güvenemezler.

Tam tersine. Bugün Amerikan emperyalizmi Çin'i yerinde tutmak ve ekonomisini daha da açmak için manevralar yapıyor. Bu amaçla, donanmasının da desteğiyle Çin'e karşı ekonomik bir savaş yürütüyor. Ancak ekonomik savaşlar genellikle her türlü savaşın başlangıcıdır. Korumacılığın sanayileşmiş ülkeleri kasıp kavurduğu 1929'dan sonra durum böyleydi. Troçki 1938'de *Geçiş Programı'nda "Emperyalist savaş, burjuvazinin yağma politikasının devamı ve şiddetlenmesidir"* diye yazmıştı. Sadece emperyalizmin devrilmesi barışı gerçekten sağlayabilir.

Böyle bir devrimi gerçekleştirebilecek toplumsal güç mevcuttur. Bu güç uluslararası işçi sınıfıdır. Çin işçi sınıfı, Avrupa ve Amerikan işçi sınıflarına binlerce bağla bağlı olan dünyanın en büyük işçi sınıfı haline gelmiştir. Foxconn'da Kasım ayında hapsedilmeye karşı ayaklanan binlerce Çinli işçi, Amerikan Apple şirketinin taşeronudur ve patronları Tayvanlıdır. Polis diktatörlüğüne rağmen bu Çin işçi sınıfı mücadele ediyor. Çin'deki işçi militanlar, burjuvazilerine karşı mücadeleye enternasyonalist bir karakter vermeli, geçmişten dersler çıkarmalı ve Çin gibi bir ülke ölçeğinde bile

emperyalizm yıkılmadan uzun vadeli bir perspektif olmadığını teyit etmelidir. Avrupa ve Amerika'nın bilinçli işçilerinin kendi burjuvazilerine, dünyaya egemen olan emperyalist ülkelerin burjuvazilerine karşı mücadelesine katılacaklardır. Savaştan kaçınmak için gezegen ölçeğinde toplumsal devrimden başka bir yol yoktur.

Not: Gambot politikası, **gambot diplomasisi** veya filo gösterisi, deniz güçlerinin bir veya daha fazla savaş gemisi aracılığıyla kendi çıkarlarını savunmak için daha küçük güçlere yönelik eylemlerini tanımlamak için kullanılan terimdir. (s.15)

- [1] *Çin'de Köylü Savaşı ve Proletarya*, Troçki, Eylül 1932
- [2] Ibid
- [3] Venezuela.

Leon Troçki Çevresi Broşürleri
No 171
Mart 2023

Bu broşür, Leon Troçki Çevresi'nin 171 numaralı broşürünün (Mart 2023) çevirisidir.